

Ελληνική Δημοκρατία
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό
Ίδρυμα Ηπείρου

Κοινωνιολογία της Υγείας

Ενότητα 2 : Η εξέλιξη της Κοινωνιολογίας - Μέρος Α΄

Μαίρη Γκούβα

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ανοιχτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου

Τμήμα Νοσηλευτικής

Κοινωνιολογία της Υγείας

Ενότητα 2: Η εξέλιξη της Κοινωνιολογίας - Μέρος Α΄

Μαίρη Γκούβα

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Ιωάννινα, 2015

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.
- Το έργο «**Ανοιχτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σκοποί ενότητας

- Εισαγωγή και πρώτη επαφή με τις θεωρίες των Ευρωπαϊών πρωτεργατών της Κοινωνιολογίας.
- Σύντομη και περιεκτική αντιπαραβολή των πρωταρχικών Ευρωπαϊκών θεωριών της Κοινωνιολογίας.

Περιεχόμενα ενότητας

- Ευρωπαϊκή Κοινωνιολογία.
  - Auguste Compte.
  - Harriet Martineau.
  - Herbert Spencer.
  - Carl Marx.
  - Emile Durkheim.
  - Max Weber.

Ευρωπαϊκή Κοινωνιολογία

Ευρωπαϊκή Κοινωνιολογία 1/1

- Οι σημαντικότεροι ευρωπαίοι κοινωνιολόγοι που συνέβαλλαν στην ανάπτυξη της επιστήμης της Κοινωνιολογίας:
  - Auguste Comte, 1798-1857.
  - Harriet Martineau, 1802-1876.
  - Herbert Spencer, 1820-1903.
  - Carl Marx, 1818-1883.
  - Emile Durkheim, 1858-1916.
  - Max Weber, 1864-1920.

Auguste Comte 1/2

- Ο Comte θεωρείται ο «πατέρας» της Κοινωνιολογίας.
- Ήταν ο στοχαστής που «βάφτισε» την επιστήμη αυτή.
- Ήταν υποστηρικτής του φιλοσοφικού συστήματος του θετικισμού:
  - Η χρήση εμπειρικών δεδομένων επιτρέπει την εξακρίβωση των αφηρημένων νόμων που διέπουν τις σχέσεις ανάμεσα στα φυσικά και τα κοινωνικά φαινόμενα.
- Πρότεινε, η μελέτη της κοινωνίας να γίνεται με επιστημονικό τρόπο:
  - Χρήση μεθόδων όπως συστηματική παρατήρηση, πείραμα και συγκριτική ιστορική ανάλυση.

Auguste Comte 2/2

- Συνέλαβε τις εξής έννοιες για τη μελέτη της κοινωνίας:
  - **Κοινωνική στατική:**
    - Η μελέτη των πτυχών της κοινωνικής ζωής που αφορούν τη δομή, τη σταθερότητα και την κοινωνική οργάνωση.
    - Με τον τρόπο αυτό κοινωνίες και κοινωνικές ομάδες διατηρούν την ενότητά τους και επιβιώνουν.
  - **Κοινωνική δυναμική:**
    - Οι διαδικασίες της κοινωνικής ζωής που διαμορφώνουν τη εξέλιξη των θεσμών και σχετίζονται με την κοινωνική μεταβολή.
- Άσκησε επιρροή στη σκέψη κοινωνιολόγων όπως ο Herbert Spencer, Harriet Martineau και Emile Durkheim.

Harriet Martineau 1/4

- Η αγγλίδα κοινωνιολόγος πραγματοποίησε παρατηρήσεις που αφορούσαν την κοινωνική συμπεριφορά στις Ηνωμένες Πολιτείες και στην Αγγλία.
- Υποστήριξε ότι η μελέτη της κοινωνίας αποτελεί ξεχωριστό επιστημονικό πεδίο.
- Με το πρώτο της βιβλίο, με τίτλο *How to Observe Manners and Morals*, που αφορούσε τη μεθοδολογία της κοινωνικής έρευνας, συνέβαλε σημαντικά στην επιστήμη της Κοινωνιολογίας.

Harriet Martineau 2/4

- Πραγματοποίησε μια συγκριτική μελέτη για τα συστήματα κοινωνικής διαστροφάτωσης της Ευρώπης και των Ηνωμένων Πολιτειών.
  - Ανέδειξε το πώς οι θεμελιώδεις ηθικές αξίες του νεαρού αμερικανικού έθνους συνέβαλαν στη διαμόρφωση των βασικών θεσμικών του διευθετήσεων.

Harriet Martineau 3/4

- Υπήρξε υποστηρίκτρια των δικαιωμάτων των γυναικών.
  - Ανέδειξε τις ομοιότητες της θέσης των γυναικών στις δυτικές κοινωνίες με τη θέση των δούλων στις ΗΠΑ.
  - Τα αγαθά της καθολικής ελευθερίας και της δικαιοσύνης τα απολάμβαναν αποκλειστικά οι λευκοί εκπρόσωποι του ανδρικού φύλου.

Harriet Martineau 4/4

- Ο ρόλος της στα πρώτα στάδια ανάπτυξης της κοινωνιολογίας μόνο πρόσφατα άρχισε να αναγνωρίζεται πλήρως, καθώς περιθωριοποιήθηκε από το ανδροκρατούμενο κατεστημένο της εποχής.

Herbert Spencer 1/4

- Ο άγγλος κοινωνιολόγος παρομοίαζε την κοινωνία με βιολογικό οργανισμό ή σύστημα (σύνολο αποτελούμενο από αλληλοσχετιζόμενα μέρη).
  - Όπως το ανθρώπινο σώμα αποτελείται από όργανα, έτσι και η κοινωνία αποτελείται από θεσμούς (όπως η οικογένεια, η θρησκεία, το εκπαιδευτικό σύστημα, το κράτος και η οικονομία).
- Επικεντρώθηκε στις δομές της κοινωνίας και στη λειτουργική συμβολή των δομών αυτών στην επιβίωσή της.
- Αυτή η εικόνα της κοινωνίας συνάδει με τη δομολειτουργική θεωρία.

Herbert Spencer 2/4

- Ενδιαφερόταν περισσότερο για την κοινωνική δυναμική.
- Έχοντας ως έμπνευση τη δαρβινική θεωρία της φυσικής επιλογής, πρότεινε την προσέγγιση που ονομάστηκε **κοινωνικός δαρβινισμός**.
  - Στην πρωτοποριακή θεωρία του για την ιστορική εξέλιξη πρότεινε ότι ο κόσμος προοδεύει σταθερά προς το καλύτερο (Εφάρμοσε την έννοια της επιβίωσης του ισχυροτέρου στον κοινωνικό κόσμο).

Herbert Spencer 3/4

- Θέλησε να δείξει ότι η κυβέρνηση δεν πρέπει να παρεμβαίνει στις φυσικές διεργασίες της κοινωνίας.
  - Έτσι θα επιβιώσουν μόνο οι «ισχυρότεροι» άνθρωποι και κοινωνικές δομές καθώς θα προσαρμόζονται στο περιβάλλον τους και θα φτάνουν σε όλο και υψηλότερα επίπεδα ιστορικής εξέλιξης.

Herbert Spencer 4/4

- Η θεωρία του κοινωνικού δαρβινισμού χρησιμοποιήθηκε ευρέως στην Αγγλία και στις Ηνωμένες Πολιτείες ως πηγή νομιμοποίησης του άκρατου καπιταλισμού.
  - Ο Τζον Ντ. Ροκφέλερ, ο αμερικανός μεγιστάνας του πετρελαίου παρατηρούσε: «Η ανάδειξη των επιχειρηματικών κολοσσών είναι απλώς το αποτέλεσμα της επιβίωσης του ικανοτέρου. Είναι η εφαρμογή ενός νόμου της φύσης».

Carl Marx 1/9

- Αυτοπροσδιοριζόταν ως πολιτικός ακτιβιστής. Στην πραγματικότητα ήταν και κοινωνιολόγος.
- Πρέσβευε ότι η επιστήμη είναι το μέσο για την κατανόηση της κοινωνίας αλλά και το εργαλείο για τη μεταμόρφωσή της.
- Στόχευε στην αντικατάσταση των θεσμών του καπιταλισμού από καινούριους, που θα ήταν στην υπηρεσία της ανθρωπότητας.

Carl Marx 2/9

- Θέλησε να ανακαλύψει τις θεμελιώδεις αρχές της ιστορίας.
- Μελέτησε την τεχνολογική ανάπτυξη των κοινωνιών και τον τρόπο οργάνωσης της παραγωγής (θηρευτικός, συλλεκτικός, γεωργικός ή βιομηχανικός).
- Πίστευε ότι η κοινωνία χωρίζεται ανάμεσα σε αυτούς που κατέχουν και σε αυτούς που δεν κατέχουν τα μέσα παραγωγής.
  - Αυτό καθορίζει ποια κοινωνική ομάδα είναι επικυρίαρχη και ποιες υποτελείς.
  - Έτσι δημιουργείται η **πάλη των τάξεων**.

Carl Marx 3/9

- Υποστήριζε ότι η ιστορία όλων των ανθρώπινων κοινωνιών είναι ιστορία ταξικών αγώνων.
  - Στην αρχαία Ρώμη, πρωταγωνιστές της σύγκρουσης ήταν οι αφέντες και οι δούλοι.
  - Κατά τον Μεσαίωνα, πρωταγωνιστές της σύγκρουσης ήταν οι άρχοντες και οι υποτελείς τους.
  - Στις σύγχρονες δυτικές κοινωνίες, πρωταγωνιστές της σύγκρουσης ήταν η καταπιεστική καπιταλιστική (αστική) τάξη και η καταπιεσμένη **εργατική τάξη** (το προλεταριάτο).

Carl Marx 4/9

- Τα μέλη της **αστικής τάξης** αντλούν το εισόδημά τους από την ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής (εργοστασίων).
  - Έτσι, εκμεταλλεύονται την εργασία των εργατών.
- Τα μέλη της **εργατικής τάξης** διαθέτουν μόνο την εργατική τους δύναμη.
  - Η επιβίωσή τους εξαρτάται από τις δουλειές που προσφέρουν οι καπιταλιστές.
  - Πουλάνε την εργατική τους δύναμη για να ζήσουν.

Carl Marx 5/9

- Η προσέγγιση αυτή ονομάζεται **διαλεκτικός υλισμός**:
  - Ο κόσμος μεταβάλλεται, δεν είναι σταθερός.
  - Η σύγκρουση των δυνάμεων της κοινωνίας που έχουν αντίθετα συμφέροντα και δημιουργούν νέες, πιο αναπτυγμένες δομές καθορίζει την ιστορική εξέλιξη.
  - Π.χ. Η δουλεία αντικαταστάθηκε από το φεουδαλισμό, ο φεουδαλισμός από τον καπιταλισμό, ο οποίος θα δώσει τη θέση του στο σοσιαλισμό και ο σοσιαλισμός θα αντικατασταθεί από τον κομμουνισμό.

Carl Marx 6/9

- Εισήγαγε τον όρο **κοινωνικό εποικοδόμημα**:
  - Οι πολιτικές ιδεολογίες, η θρησκεία, η οργάνωση της οικογένειας, το εκπαιδευτικό σύστημα και η κυβέρνηση.
  - Η οικονομική βάση της κοινωνίας (τρόπος παραγωγής των αγαθών και ταξική δομή της) επηρεάζει το εποικοδόμημα.
  - Όταν μια τάξη ελέγχει τα σημαντικότερα μέσα βιοπορισμού των ανθρώπων, τότε αποκτά τη δύναμη να διαμορφώσει το εποικοδόμημα με τρόπους που να ευνοούν τα ταξικά της συμφέροντα.

Carl Marx 7/9

- Πίστευε ότι μέσα από την ανάδειξη μιας επαναστατικής ιδεολογίας η εργατική τάξη θα επιδιώξει το ταξικό της συμφέρον.
  - Θα ανατρέψει την υφιστάμενη κοινωνική τάξη και θα την αντικαταστήσει από μια άλλη, η οποία θα επιδιώκει πιο ανθρωπιστικούς στόχους.
- Οι κυρίαρχοι είναι οι οικονομικοί παράγοντες (το ποιος ελέγχει τα μέσα παραγωγής).
  - Γι' αυτόν το λόγο, θεωρείται ένας **οικονομικός ντετερμινιστής**.

Carl Marx 8/9

- Ήταν ένας ουτοπιστής.
  - Εστίασε στον καπιταλισμό, υποθέτοντας ότι η αντικατάστασή του από το σοσιαλισμό θα έλυνε αυτομάτως πολλά από τα προβλήματα του κόσμου.
  - Στην πραγματικότητα είπε ελάχιστα πράγματα για τον κομμουνισμό και το σοσιαλισμό.

Carl Marx 9/9

- Σήμερα μελετάμε τον Marx περισσότερο από κάθε άλλη εποχή.
  - Οι περισσότερες θέσεις του έχουν πλέον ενσωματωθεί στο γενικό ρεύμα της κοινωνιολογίας, κυρίως από τη σχολή των συγκρούσεων.

Emile Durkheim 1/11

- Ο γάλλος κοινωνιολόγος, ασχολήθηκε με το ερώτημα:
  - Πώς καταφέρνουν οι κοινωνίες να διατηρούν την ενότητά τους.
  - Πώς καταφέρνουν να επιβιώνουν.

Emile Durkheim 2/11

- Κεντρική θέση στη θεωρία του κατέχει η έννοια της κοινωνικής ολοκλήρωσης:
  - Είναι η πυκνότητα των κοινωνικών σχέσεων δηλ, το σύνολο των σχέσεων που αναπτύσσονται στο εσωτερικό μιας ομάδας ανθρώπων.
    - Τα συναισθήματα που παράγουν αυτές οι σχέσεις ισχυροποιούνται όσο περισσότερο συνδέονται τα άτομα μεταξύ τους.
  - Αποτελεί προϋπόθεση για τη διατήρηση της κοινωνικής τάξης και για την ευτυχία των ατόμων.
    - Η αίσθηση σκοπού και νοήματος πέρα από τον εαυτό τους αυξάνει την ευτυχία και αυτό επιτυγχάνεται με την ένταξη σε ομάδες.

Emile Durkheim 3/11

- Υποστήριξε ότι η καταστροφή των κοινωνικών δεσμών (π.χ. διαζύγιο) έχει αρνητικές συνέπειες για τον άνθρωπο.
  - Υπό ορισμένες συνθήκες, μπορεί να αυξήσει την πιθανότητα αυτοκτονίας.

Emile Durkheim 4/11

- Μίλησε για την **κοινωνική αλληλεγγύη**:
  - Είναι η τάση των ανθρώπων να αναπτύσσουν κοινωνικές σχέσεις.
- Η αλληλεγγύη διακρίνεται σε αυτή:
  - A) Των πρωτόγονων κοινωνιών.
  - B) Των σύγχρονων κοινωνιών.

Emile Durkheim 5/11

- Χαρακτηριστικά των πρωτόγονων κοινωνιών (θηρευτικές, συλλεκτικές, αγροτικές):
  - Κοινωνική δομή σχετικά απλή.
  - Περιορισμένος καταμερισμός εργασίας.
  - Ανάπτυξη δεσμών μέσω της ενασχόλησής με παρόμοιες εργασίες.
  - Ανάπτυξη της αίσθησης του ανήκειν λόγω ομοιότητας (μηχανική αλληλεγγύη).

Emile Durkheim 6/11

- Χαρακτηριστικά των σύγχρονων κοινωνιών:
  - Περίπλοκες κοινωνικές δομές.
  - Εξελιγμένος και περίπλοκος τρόπος καταμερισμού της εργασίας.
  - Εκτέλεση ειδικευμένων εργασιών στα εργοστάσια, στα γραφεία και στα σχολεία.
  - Έλλειψη αυτάρκειας (όλοι εξαρτώνται από τους άλλους για την επιβίωσή τους).
  - Διατήρηση της ενότητας της κοινωνίας χάρη στην αλληλεξάρτηση, λόγω των μεταξύ τους διαφορών (**οργανική αλληλεγγύη**).

Emile Durkheim 7/11

- Εστίασε την προσοχή του στην ομάδα και όχι στο άτομο.
- Πρότεινε ως αντικείμενο της κοινωνιολογίας τη μελέτη των κοινωνικών γεγονότων.
  - Δεν μπορούν να ερμηνευθούν με βάση τα βιολογικά και πνευματικά χαρακτηριστικά του ατόμου.
  - Βιώνονται ως εξωγενή (έχουν μια ανεξάρτητη υπόσταση και αποτελούν μέρος του αντικειμενικού περιβάλλοντος).
  - Περιλαμβάνουν νομικούς και ηθικούς κοινωνικούς κανόνες καθώς επίσης σχέσεις και πρότυπα συμπεριφοράς που επηρεάζουν την καθημερινή ζωή.

Emile Durkheim 8/11

- Τα κοινωνικά γεγονότα διακρίνονται σε:
  - A) **Υλικά**
    - Κοινωνία.
    - Μείζονες θεσμοί (κράτος, θρησκεία, οικογένεια, εκπαιδευτικό σύστημα κτλ.).
    - Δομές που αποτελούν το θεμέλιο της κοινωνίας (οικιστικά πρότυπα, εγκληματικότητα, κατανομή του πληθυσμού κτλ.).
  - B) **Ύψια:**
    - Κοινωνικοί κανόνες.
    - Ηθικές αρχές.
    - Νοήματα συμβόλων.
    - Κοινή συνείδηση που παράγεται από αυτά.

Emile Durkheim 9/11

- Επέμενε ότι η ερμηνεία της κοινωνικής ζωής πρέπει να θεμελιώνεται μέσα στην ίδια την κοινωνία.
  - Η κοινωνία είναι κάτι περισσότερο από το σύνολο των μερών της:
    - Σύστημα που διαμορφώνεται μέσα από την ένωση ατόμων.
    - Αποτελεί μια ξέχωρη πραγματικότητα, με τα δικά της ιδιαίτερα χαρακτηριστικά.

Emile Durkheim 10/11

- Στο βιβλίο του **Suicide** ανέδειξε το ρόλο που παίζουν τα κοινωνικά γεγονότα στην ανθρώπινη συμπεριφορά.
  - Βρήκε μεγαλύτερα ποσοστά αυτοκτονίας στους προτεστάντες, στους ανύπαντρους, στους στρατιωτικούς, σε καιρό ειρήνης και σε περιόδους οικονομικής ευημερίας ή ύφεσης.
  - Οι διαφορές οφείλονται στις διαφορές στην κοινωνική αλληλεγγύη.
  - Η ένταξη σε ένα δίκτυο κοινωνικών δεσμών μειώνει τις πιθανότητες αυτοκτονίας.
  - Η αυτοκτονία δεν είναι αποτέλεσμα ατομικών, καθαρά, παραγόντων αλλά κοινωνικό γεγονός και μπορεί να ερμηνευτεί με βάση κοινωνικούς παράγοντες.

Emile Durkheim 11/11

- Ήταν ο πρώτος που ανταποκρίθηκε στις υψηλές απαιτήσεις της πειθαρχημένης και σχολαστικής εμπειρικής μελέτης της κοινωνικής ζωής.
- Εξακολουθεί να ασκεί επιρροή στη σύγχρονη κοινωνιολογία.

Max Weber 1/6

- Αν εξαιρέσει κανείς τον Μαρξ, κανένας κοινωνιολόγος δεν άσκησε μεγαλύτερη επιρροή από τον γερμανό κοινωνιολόγο Weber.
- Το έργο του επηρέασε μέχρι και τα οικονομικά, την πολιτική επιστήμη και την ιστορία.

Max Weber 2/6

- Έννοιες όπως γραφειοκρατία, τρόπος ζωής, προτεσταντική ηθική, χάρισμα, που μας βοηθούν σήμερα να αντιληφθούμε την κοινωνική ζωή, προέρχονται από το έργο του.
- Καλύπτει πλήθος θεμάτων (πολιτική, οργανισμοί, κοινωνική διαστρωμάτωση, δίκαιο, θρησκεία, καπιταλισμός, μουσική, αστικά κέντρα, διαπολιτισμικές συγκρίσεις).

Max Weber 3/6

- Ασχολήθηκε με την μελέτη της **ανθρώπινης υποκειμενικότητας**:
  - Προθέσεις, αξίες, πεποιθήσεις, στάσεις που κρύβονται πίσω από την ανθρώπινη συμπεριφορά.
  - «Κατανόηση» ή «ενόραση» είναι η μέθοδος μάθησης των υποκειμενικών νοημάτων που αποδίδουν οι άνθρωποι στις πράξεις τους.
  - Έτσι, βάζει τον εαυτό του στη θέση των άλλων για να διαπιστώσει πώς σκέφτονται και αισθάνονται εκείνοι.

Max Weber 4/6

- Πρότεινε την έννοια του **ιδεατού τύπου (ιδεότυπου)**.
  - Τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά του αντικειμένου που θέλει να μελετήσει.
  - Επιτρέπει τη γενίκευση και απλοποίηση των δεδομένων, αγνοώντας τις μικρές διαφορές, προκειμένου να υπογραμμιστούν οι μεγάλες ομοιότητες.
  - Π.χ. Ένα αστυνομικό τμήμα και ένα νοσοκομείο έχουν διαφορές, έχουν όμως και ομοιότητες, που επιτρέπουν την ένταξή τους στην κοινή κατηγορία της «γραφειοκρατίας».

Max Weber 5/6

- Άλλη έννοια που ανέλυσε είναι η **αξιολογικά ελεύθερη κοινωνιολογία**:
  - Οι κοινωνιολόγοι δεν πρέπει να αφήνουν τις προσωπικές τους προκαταλήψεις να επηρεάζουν τη διεξαγωγή της επιστημονικής έρευνας.
  - Πρέπει να βλέπουν τα γεγονότα όπως πραγματικά είναι και όχι όπως θα ήθελαν οι ίδιοι να είναι.

Max Weber 6/6

- Αναγνώριζε, ωστόσο, ότι αντικειμενικότητα:
  - Δε σημαίνει ουδετερότητα ή ηθική αδιαφορία:
    - Η ουδετερότητα υποδηλώνει ότι κάποιος δεν παίρνει το μέρος της μιας ή της άλλης πλευράς σε ένα ζήτημα, και η ηθική αδιαφορία ότι δεν ενδιαφέρεται καν.
  - Σημαίνει αναζήτηση της επιστημονικά επαληθεύσιμης γνώσης.
- Ο ίδιος βέβαια δεν τήρησε ουδέτερη στάση ούτε ως διανοούμενος ούτε ως πολίτης:
  - Διατύπωνε αξιακές κρίσεις και έπαιρνε θέση στα σημαντικά ζητήματα της εποχής του.

Βιβλιογραφία

Giddens, A. (2000). *Κοινωνιολογία*. Αθήνα: Gutenberg.

Hughes, M. & Kroehler, C.J. (2007). *Κοινωνιολογία: Οι βασικές έννοιες*. Αθήνα: Κριτική.

Smith, P. (2006). *Πολιτισμική Θεωρία, μια εισαγωγή*. Αθήνα: Κριτική.

Bain, R & Kolb W. (1992). *Λεξικό κοινωνικών επιστημών (Τόμος Β')*. Αθήνα: UNESCO.

Σημείωμα Αναφοράς

Γκούβα, Μ. (2015). Κοινωνιολογία της Υγείας. ΤΕΙ Ηπείρου.

Διαθέσιμο από:

<http://eclass.teiep.gr/courses/NOSH104/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση-Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 Διεθνές [1] ή μεταγενέστερη. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, Διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.el>

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Ευαγγελία Ι. Κοσμά
Ιωάννινα, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη Δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει) μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης